

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
maria.lidstrom@regeringskansliet.se

Rätt och lätt – ett förbättrat regelverk för VAB

IFAU har läst SOU 2022:31 med utgångspunkt i vårt uppdrag att följa upp och utvärdera arbetsmarknads- och utbildningspolitik samt arbetsmarknadseffekter av socialförsäkringen.

Vi avgränsar utifrån detta våra synpunkter till att gälla tre förslag: om Försäkringskassan ska få tillgång till inkomstuppgifter i arbetsgivardeklarationerna, bedömningarna om att ge Försäkringskassan i uppdrag att anpassa informationen om tillfällig föräldrapenning samt förslaget om att ge Folkhälsomyndigheten i uppdrag att ta fram ett kunskapsunderlag för när barn kan återgå till förskolan vid sjukdom.

Sammanfattning

- IFAU tillstyrker förslaget om att Försäkringskassan ska få tillgång till inkomstuppgifter i arbetsgivardeklarationerna. (s.407)
- IFAU delar utredningens bedömning att Försäkringskassan bör ges i uppdrag att anpassa informationen om tillfällig föräldrapenning utifrån olika anställningsformer. (s. 441)
- IFAU delar utredningens bedömning att Folkhälsomyndigheten bör ges i uppdrag att ta fram ett kunskapsunderlag för när barn normalt kan återgå till verksamheten i samband med infektioner eller smittsamma tillstånd. (s. 446)

Nedan utvecklar vi våra ställningstaganden.

Felaktiga utbetalningar och potentiella kontrollfunktioner

Det finns stora samhällsekonomiska vinster av att öka kontrollen av utbetalningarna av tillfällig föräldrapenning, vilket också lyfts i utredningen.¹ Att ge Försäkringskassan möjlighet att kontrollera utbetalningar av tillfällig

---

¹ Engström m.fl. (2006) visar på omfattande felaktiga utbetalningar av tillfällig föräldrapenning.

Datum
2022-10-17

föräldrapenning mot arbetsgivarnas månadsvisa arbetsgivardeklarationer låter som en rimlig och effektiv åtgärd. I detta sammanhang är det också värt att notera värdet av att informera allmänheten om denna utökade kontroll; Engström m.fl. (2006) visar att *information* om ökad kontroll av användningen av tillfällig föräldrapenning i sig kan ha en disciplinerande effekt.

Information om tillfällig föräldrapenning

IFAU delar utredningens bedömning att informationen om tillfällig föräldrapenning bör anpassas utifrån olika anställningsformer.

Hall och Lindahl (2018) visar att barn till föräldrar med kortare utbildning oftare är sjukfrånvarande än barn till föräldrar med längre utbildning. Användningen av tillfällig föräldrapenning uppvisar däremot ett omvänt mönster: föräldrar med längre utbildning utnyttjar tillfällig föräldrapenning mer än föräldrar med kortare utbildning. Författarna förklarar skillnaden med att de högutbildade jobbar mer, och att de med kortare utbildning oftare har arbeten (som till exempel timvikarie) som gör det svårare att använda försäkringen.

Samlat kunskapsunderlag om återgång till förskolan efter sjukdom

Slutligen, IFAU delar utredningens bedömning om behovet av ett samlat kunskapsunderlag om när barn normalt kan återgå till verksamheten i samband med infektioner eller smittsamma tillstånd.

IFAU noterar att det är svårt att minska sjukfrånvaron bland förskolebarn. Hall och Lindahl (2016) har utvärderat en försöksverksamhet i Göteborg där förskolorna införde striktare rutiner. Bland annat förlängdes tidsperioden för hur länge barn skulle vara hemma från förskolan i samband med infektion. Förändringen hade ingen effekt på hur många dagar barnen var hemma från förskolan. Det beror troligen på att motverkade effekter tog ut varandra – de sjuka barnen var hemma mer från förskolan och de barn som var på förskolan fick färre frånvarodagar. Nettoeffekten på frånvaron kan alltså vara noll trots att antalet infektioner minskar.

I detta ärende har generaldirektören Maria Hemström Hemmingsson beslutat. Docent Erica Lindahl har varit föredragande.

Maria Hemström Hemmingsson

Erica Lindahl

Datum
2022-10-17

Referenser

Engström, P., Hesselius, P. och M. Persson ”Överutnyttjande i tillfällig föräldrapenning för vård av barn”, IFAU-rapport 2006:9.

Hall C., och E. Lindahl (2018) ”Familj och arbete under småbarnsåren. Hur använder föräldrar förskola och föräldraförsäkring?” IFAU-rapport 2018:24.

Hall C., och E. Lindahl (2016) ”Sjukfrånvaro bland förskolebarn – lärdomar från en satsning på förbättrad hygien” IFAU-rapport 2016:23.